

မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်ဥပဒေအပေါ် အကြံပြုတိုက်တွန်းချက်များ

၂၀၁၃ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၇ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင် အသက်ဝင်ရေးဥပဒေကြမ်းကို နိုင်ငံပိုင်သတင်းစာဖြစ်သည့် ကြေးမုံ သတင်းစာတွင် ဖော်ပြခဲ့သည်။ ဥပဒေကြမ်းထုတ်ပြန်ခြင်းနှင့်အတူ ဝေဖန်ချက်များ၊ အကြံပြုချက်များပေးရန် ဆော်ဩချက်တစ်ခုလည်း ပါရှိသည်။

အောက်တွင်လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် ကျွန်ုပ်တို့အဖွဲ့အစည်းများသည် ဥပဒေမူကြမ်းထုတ်ပြန်မှုကို ကြိုဆိုသည့် တစ်ချိန်တည်းတွင် MNHRC ၏လွတ်လပ်မှု၊ ထိရောက်မှု၊ အမျိုးသားအဖွဲ့အစည်းအဆင့်အတွက် ကုလသမဂ္ဂမူများနှင့် အပြည့်အဝကိုက်ညီမှုတို့ကို အာမခံနိုင်ရန်အတွက် အောက်ဖော်ပြပါ အကြံပြုတိုက်တွန်းချက်များနှင့် ပြင်ဆင်မှုအဆိုပြုချက်များကို တင်ပြလိုပါသည်။ ပါရီမုများနှင့် အခြားကုလသမဂ္ဂမူများက အမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးဌာန (NHRI) များအနေဖြင့် မိမိတို့တာဝန်ကို ထိထိရောက်ရောက်နှင့် အပြည့်အဝထမ်းဆောင်နိုင်ရန်လိုအပ်သည့် အနိမ့်ဆုံး နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများကို သတ်မှတ်ထားသည်။

ဥပဒေကြမ်းထဲတွင် ကောင်းမွန်သည့်အချက်များ ပါရှိသော်လည်း အချို့ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာမူ ကော်မရှင်၏လွတ်လပ်အမှီခိုကင်းမှုကို ဆိုးဆိုးဝါးဝါးခြိမ်းခြောက်နေသည်။ သို့ဖြစ်၍ အောက်တွင်အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသော ပြဿနာပွားဖွယ်ရာပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ပြင်ဆင်ရန် ကျွန်ုပ်တို့က အထူးတလည်တိုက်တွန်းအကြံပြုပါသည်။

MNHRC အဖွဲ့ဝင်များ ရွေးချယ် ခန့်အပ်ရေး လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ

ပုဒ်မ ၄ တွင် သမ္မတက အဖွဲ့ဝင်ရွေးချယ်ရေးဘုတ်အဖွဲ့တစ်ခုကို တည်ထောင်၍ ယင်းဘုတ်အဖွဲ့က အလားအလာအကောင်းဆုံးအဖွဲ့ဝင်လောင်းစာရင်းအချုပ်တစ်ခု ပြုစုရမည်ဖြစ်ပြီး နောက်ဆုံးအပြီးသတ် ရွေးချယ်ခန့်အပ်မှုကိုမူ သမ္မတက ပြုလုပ်မည်ဟု ဆိုထားသည်။

ရွေးချယ်ခန့်အပ်ရေးစနစ်သည် NHRI များ၏ လွတ်လပ်အမှီခိုကင်းမှုနှင့် အလွှာစုံပါဝင်မှုတို့ကို အာမခံနိုင်ရန် အရေးကြီးဆုံးနည်းလမ်းများအနက် တစ်ခုဖြစ်သည်။ ရွေးချယ်ခန့်အပ်ရေးစနစ်သည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ထွေပြားစုံလင်မှုကို အသေအချာကိုယ်စားပြုနိုင်စေရန် လိုအပ်သည့်အာမခံချက်များပေးရမည်။

ဥပဒေမူကြမ်း ပုဒ်မ ၄ ဖြင့် ထူထောင်သော လက်ရှိရွေးချယ်ရေးဘုတ်အဖွဲ့မှာ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် အဆိုပါ အာမခံချက်များကို ပေးမထားပေ။ ပထမဆုံးအကြောင်းမှာ ရွေးချယ်ရေးဘုတ်အဖွဲ့ကို အစိုးရကိုယ်စားလှယ်များ သို့မဟုတ် အစိုးရနှင့်ဆက်စပ်နေသူများဖြင့် အဓိကဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ အဖွဲ့ဝင်ကိုးဦးအနက် ငါးဦးမှာ အစိုးရနှင့်ဆက်စပ် နေသည့်ကိုယ်စားလှယ်များ (ဝန်ကြီးနှစ်ဦး၊ ရှေ့နေချုပ်၊ တရားသူကြီးချုပ်၊ ဝန်ထမ်းရွေးချယ်ရေး ဘုတ်အဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ) ဖြစ်ပြီး နှစ်ဦးမှာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်၊ တစ်ဦးမှာမူ မှတ်ပုံတင်ထားသည့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း (NGO) တစ်ခု မှကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သည်။ ရွေးချယ်ရေးဘုတ်အဖွဲ့ထဲတွင် အစိုးရကိုယ်စားလှယ် နည်းသွားစေရန် ပုဒ်မ ၄ ကို ပြင်ဆင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအကြောင်းရင်းမှာ ပုဒ်မ ၄ တွင် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်နှစ်ဦးမှာ မည်သူဖြစ်သည်၊ မည်သို့ရွေးမည်ကို ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်နှစ်ဦးကို သမ္မတကရွေးဘဲ လွှတ်တော်ကသာရွေးချယ်ရေးနှင့် လွှတ်တော်တွင်းမှ မတူကွဲပြားသည့် နိုင်ငံရေးအင်အားစုများကို ကိုယ်စားပြုရေး သေချာစေရန် ပုဒ်မ ၄ ကိုပြင်ဆင်ရမည်ဖြစ်သည်။ တတိယအကြောင်းမှာ ပုဒ်မ ၄(ဇ) အရ မှတ်ပုံတင်ထားသည့် NGO တစ်ခု၏ ကိုယ်စားလှယ်တဦး ရွေးချယ်ရေးဘုတ်အဖွဲ့တွင် ပါဝင်ရန် သတ်မှတ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအချက်မှာ ကြီးမားသောကန့်သတ်ချက်ဖြစ်သည်။ အရပ်ဖက်လူမှုအသင်းအဖွဲ့ဆိုသည်မှာ မှတ်ပုံတင်ထားသည့် NGO များသာ ပတ်သက်နေသည် မဟုတ်ဘဲ သတင်းစာဆရာများ၊ တသီးပုဂ္ဂလများ၊ သမဂ္ဂဝင်များနှင့် ပညာရှင်များလည်း ပါဝင်နေသည်။ ပုဒ်မ ၄(ဇ) စကားရပ်ကို "အရပ်ဖက်လူမှုအသင်းအဖွဲ့များ၏ လွတ်လပ်သည့်အဖွဲ့ဝင်" တဦးဟု ပြောင်းလဲပစ်ရန်လိုအပ်သည်။

ပုဒ်မ ၆(ဂ) တွင် ရွေးချယ်ရေးဘုတ်အဖွဲ့၌ အမျိုးသားနှင့်အမျိုးသမီး အချိုးညီကိုယ်စားပြုခွင့်နှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ အချိုးညီကိုယ်စားပြုခွင့် အာမခံနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ရမည်ဟု ဆိုထားသည်။ အလွှာစုံစနစ်ကို ဖြစ်မြောက်စေရန် ဥပဒေကြမ်းထဲတွင် သိသာသည့်အရေအတွက် သတ်မှတ်ထားသင့်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ပုဒ်မ ၆(ဂ) ၌ ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင် အနည်းဆုံး သုံးပုံတပုံသည် အမျိုးသမီးများ၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၊ ဘာသာရေးလူနည်းစုများတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်များဖြစ်ရမည်ဟု ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသတ်မှတ်ရန် ပြင်ဆင်သင့်သည်။

ထို့အပြင် **ပုဒ်မ ၇** ၌ ရွေးချယ်ရေးဘုတ်အဖွဲ့သည် "အလားအလာရှိသည့် ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များကို အဆိုပြုရန် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ" ချမှတ်ရမည်ဟု ဆိုထားသည်။ ရွေးချယ်ရေးနှင့်ခန့်အပ်ရေးအတွက် စည်းကမ်းချက်များ၊ သတ်မှတ်ချက်များ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိရန်နှင့် NHRI တည်ထောင်သည့်ဥပဒေထဲ၌ ထည့်သွင်းထားရန်မှာ အထူးအရေးကြီးသည်ဟု နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများ၌ သတ်မှတ်ထားသည်။ သို့ဖြစ်၍ MNHRC အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်နိုင်သူများ၏အမည် အဆိုပြုရေး လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ရေးဆွဲရန် ရွေးချယ်ရေးဘုတ်အဖွဲ့ကိုသာလွှဲမထားဘဲ လက်ရှိဥပဒေမူကြမ်းထဲတွင် ချမှတ်ဖော်ပြထားသင့်သည်။ ယင်းလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများထဲတွင် ဖြစ်စဉ်တလျှောက်လုံး၌ အရပ်ဖက်လူမှုအသင်းအဖွဲ့များနှင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းမှုများ၊ လစ်လပ်နေရာများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသိပေးကြော်ငြာခြင်းများ ပါဝင်ရမည်။

MNHRC အဖွဲ့ဝင်များကို ထုတ်ပယ်ခြင်းလုပ်ထုံးလုပ်နည်း

တရားလက်လွှတ် ထုတ်ပယ်မခံရရေးမှာ NHRI တစ်ရပ်၏လွတ်လပ်မှုအတွက် အသက်ဖြစ်သည်။ MNHRC သည် လူ့အခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အစိုးရ၏လုပ်ရပ်များအပေါ် မှတ်ချက်ချဝေဖန်နိုင်သည့် အခွင့်အာဏာရှိမည်ဖြစ်ရာ ယင်း၏အဖွဲ့ဝင်များကို တုန့်ပြန်အရေးယူခြင်းမခံရအောင် ကာကွယ်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကော်မရှင် တည်ထောင်သည့်ဥပဒေတွင် အဖွဲ့ဝင်တဦး ထုတ်ပယ်ခံရနိုင်သည့် အခြေအနေများကို အသေးစိတ် ဖော်ပြသင့်သည်။ ဆိုးဝါးသည့်အမှားကျူးလွန်မှု၊ ကြီးမားသည့်မသင့်လျော်သောလုပ်ဆောင်ချက် သို့မဟုတ် ဆိုးဝါးသည့် မစွမ်းဆောင်နိုင်မှုတို့ကြောင့် ထုတ်ပယ်ခြင်းသာဖြစ်ရမည်။ ထို့အပြင် ထုတ်ပယ်ရေးယန္တရားများမှာ အုပ်ချုပ်ရေး ကဏ္ဍနှင့် လွတ်ကင်းရမည်။

ပုဒ်မ ၁၈ တွင် ယင်းအာမခံချက်များ ပေးမထားပေ။ MNHRC အဖွဲ့ဝင်တဦးကို ထုတ်ပယ်ရန် မည်သူ့တွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည် သို့မဟုတ် မည်သည့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် ထုတ်ပယ်မည်ကို ယင်းပုဒ်မ၌ ဖော်ပြထားပေ။ ထုတ်ပယ်ရေးအတွက် လွတ်လပ်သည့်ယန္တရားတခုထူထောင်နိုင်ရန် ပုဒ်မ ၁၈ ကိုပြင်ဆင်ဖို့ လုံးဝလိုအပ်ပါသည်။ နိုင်ငံတကာလမ်းညွှန်မှုများတွင် လွတ်တော်၏သုံးပုံနှစ်ပုံအများစုမဲ သို့မဟုတ် လွတ်လပ်သည့်တရားသူကြီးဘုတ်အဖွဲ့ဖြင့် ထုတ်ပယ်ရန် အကြံပြုထားသည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ထူးခြားသည့်အနေအထားအရ လွတ်တော်ဖွဲ့စည်းပုံသည်လည်းကောင်း၊ တရားရေးကဏ္ဍသည်လည်းကောင်း လွတ်လပ်မှုကိုအာမခံခြင်းမရှိကြောင်း သတိထားရန် အရေးကြီးပါသည်။

ထိုမျှမက ပုဒ်မ ၁၈ တွင်ဖော်ပြထားသည့် ထုတ်ပယ်ရေးအခြေခံအကြောင်းအချက်များမှာ အလွန်အလွန် ဝေဝါးကျယ်ပြန့်လှသည်။ ဥပမာ- "ကော်မရှင်၏ရည်မှန်းချက်များ ပျက်ပြားစေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပြုမူဆောင်ရွက်ခြင်း" ဟူသည့်စကားရပ်မျိုး။ **ပုဒ်မ ၂၅** တွင်လည်း ဖော်ပြထားသည့် အဆိုပါအခြေခံအချက်မှာ တိကျခြင်းမရှိဘဲ ကျယ်ပြန့်စွာဖြင့် လိုသလို အဓိပ္ပာယ်ကောက်စေနိုင်ပြီး အာဏာပိုင်များကို အလွန်အမင်းဝေဖန်သည့် ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များအပေါ် နှိပ်ကွပ်ရာတွင် အသုံးချနိုင်စရာရှိသည်။ သို့ဖြစ်၍ ပုဒ်မ ၁၈(ဃ) နှင့် ပုဒ်မ ၂၅ တို့ကို ဖြုတ်ပစ်ရမည်။

MNHRC ၏ လုပ်ငန်းပိုင်းလွတ်လပ်လုပ်မှုနှင့် အာဏာများ

ပါရီမုများ၌ NHRI များအနေဖြင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုတခုလုပ်နိုင်ရန် လိုအပ်သည့်စာရွက်စာတမ်းအားလုံး၊ လူပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးအားကြည့်ရှုခွင့် မေးမြန်းခွင့်ရှိရမည်ဟု သတ်မှတ်ထားသည်။ ဤအထဲတွင် စာရွက်စာတမ်းများထုတ်ပေးရန်၊ သက်သေများထုတ်ပေးရန် ဆင့်ဆိုသည့်အာဏာပါဝင်သည်။ ပုဒ်မ ၃၅ တွင် MNHRC ကို ယင်းအာဏာရပ်များပေးထားသည့်အတွက် ကျွန်ုပ်တို့ကြိုဆိုပါသည်။ သို့သော် ပုဒ်မ ၃၅(က)နှင့်(ခ) နှစ်ခုလုံးတွင် ယင်းအာဏာရပ်များအပေါ်

ကန့်သတ်ချက်များ ဖော်ပြထားသည်။ ပုဒ်မ ၃၅ (က) တွင် နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးနှင့်ကာကွယ်ရေးအတွက်ကြောင့် လျှို့ဝှက်စာရွက်စာတမ်းများကို ကာကွယ်ဖို့လိုအပ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးနှင့်ကာကွယ်ရေး ဟူသော အသုံးအနှုန်းသည် တိကျမှုမရှိသည့်ပြင် ထိုသို့သောပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ယခင်နှိမ်နင်းဖြိုခွင်းမှုများအား တရားဝင်စေရန်နှင့် ထုတ်ပြန်ပေးရာတွင် အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းအချက်ကို ဥပဒေကြမ်းထဲတွင် သေချာတိကျရှင်းလင်းစွာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုထားသည့်သည်။ (ပုဒ်မ ၃၅-က) အား ကျွန်ုပ်တို့ အသိအမှတ်ပြုသော်လည်း **ပုဒ်မ ၃၅(ခ)** တွင် "အစိုးရဌာနများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများက လုံခြုံမှုအဆင့်အတန်း သတ်မှတ်ထားသော စာရွက်စာတမ်းများ" ဟုသာ ပြောထားသည်။ သုံးထားသည့်စကားမှာ အလွန်တရာကျယ်ပြန့်နေပြီး အစိုးရ၏ ဌာနများနှင့်အဖွဲ့အစည်းများ မည်သည်တို့ဖြစ်သည်ကို ရှင်းလင်းမထားပေ။ ယင်းကဲ့သို့သော အကန့်အသတ်များသည် ကော်မရှင်၏ စုံစမ်းစစ်ဆေးခွင့်အာဏာများကို ဆိုးဆိုးဝါးဝါးချုပ်တီးထားသည်။ ထို့ကြောင့် ပုဒ်မ ၃၅(ခ)ကို ပယ်ဖျက်ရန် ကျွန်ုပ်တို့ အကြံပြုတောင်းဆိုပါသည်။

ပုဒ်မ ၃၁ (က) တွင် "တိုင်တန်းချက်သည် သဘောရိုးဖြင့် တိုင်ကြားချက်မဟုတ်ခြင်း" ကြောင့်ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုရန် ဆုံးဖြတ်သည့် ကိစ္စရပ်မှတစ်ပါး တိုင်တန်းချက်များကို စုံစမ်းစစ်ဆေးရမည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ကော်မရှင်သည် တိုင်ကြားသူ၏ တိုင်ကြားလိုသည့်ဆန္ဒအကြောင်းတရားအပေါ်အခြေခံ၍ တိုင်ကြားချက်ကို စုံစမ်းစစ်ဆေးရန်ငြင်းဆိုခွင့် မရှိသင့်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဤအချက်ကိုပယ်ဖျက်သင့်သည်။

ပုဒ်မ ၃၆ အရ လက်ရှိတရားရုံးတွင် ရင်ဆိုင်နေသည့် အမှုများနှင့်ပတ်သက်သော တိုင်ကြားမှုမှန်သမျှကို စုံစမ်းစစ်ဆေး မည်မဟုတ်ဟု ဆိုထားသည်။ ကော်မရှင်နှင့်တရားရုံးစနစ်တို့အကြား အပြန်အလှန်ဖြည့်ဆည်းအကျိုးပြုမှုကို အသိအမှတ် ပြုသည့်အနေဖြင့်လည်းကောင်း၊ MNHRC ၏အာဏာများကို တိုးချဲ့နိုင်ရန်လည်းကောင်း၊ ကော်မရှင်သည် တရား ရုံး၏ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ကော်မရှင်ရှေ့မှောက်တန်းစီနေသည့် အကြောင်းအရာများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးနိုင်ရန် ပုဒ်မ ၃၆ ကို ပြင်ဆင်သင့်သည်။

ပုဒ်မ ၃၇ နှင့် ၃၉(ဃ) တို့တွင် အစိုးရဌာန သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းသည် ကော်မရှင်၏ အကြံပြုတိုက်တွန်းချက်ကို "သင့်လျော်သည့်အချိန်ကာလတစ်ခုအတွင်း" အကြောင်းပြန်ရမည်ဟု ရှင်းလင်းထားသည်။ အစိုးရဌာနနှင့် အဖွဲ့အစည်းက လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန် ကြာမြင့်မည့်အချိန်ဇယားကို အတိအကျ သတ်မှတ်ထားသင့်သည်။ အကယ်၍ သတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိ၊ အချိန်ကန့်သတ်ထားခြင်းမရှိပါက ယင်းဌာန သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းက ကော်မရှင်သို့အစီရင်ခံစာ တောက်လျှောက်အချိန်ဆွဲနေနိုင်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ပုဒ်မ ၃၇ နှင့် ပုဒ်မ ၃၉(ဃ) တို့မှ "သင့်လျော်သည့်အချိန်ကာလတစ်ခုအတွင်း" ဟူသည့်စကားရပ်ကို "အများဆုံးခြောက်လအတွင်း" ဟုပြင်ဆင် ရမည်။

ထို့အပြင် အာဏာပိုင်များ၏အဖြေမှာကျေနပ်ဖွယ်မရှိပါက ကော်မရှင်အနေဖြင့် လိုအပ်သည်များဆက်လက် လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် အာဏာပေးသောပုဒ်မတစ်ခုကိုလည်း ထပ်မံဖြည့်စွက်ရန် ကျွန်ုပ်တို့အကြံပြုလိုပါသည်။ ယင်းကဲ့သို့ သောယန္တရားများမရှိလျှင် အာဏာပိုင်များအား လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် ခိုင်စေနိုင်မည့် ကော်မရှင်၏အာဏာအပေါ် အလွန်တရာကန့်သတ်မှု ရှိနေမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဌာနတစ်ခု သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုသည် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းဖို့ ကျေနပ်ဖွယ်လုပ်ဆောင်ချက်များ မလုပ်ပါက MNHRC အနေဖြင့် သမ္မတနှင့်လွှတ်တော်ထံ စာချွန်လွှာများတင်သွင်းနိုင်ခွင့်အာဏာ ပေးသည့်ပုဒ်မတစ်ခု ထပ်ဖြည့်ရမည်။

MNHRC အား ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့မှု

NHRI များအနေဖြင့် မိမိတို့၏ဆောင်ရွက်ချက်များ၊ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများတစ်စုံလုံး လွတ်လပ်စွာဆုံးဖြတ်နိုင်ခွင့်သည် ဘဏ္ဍာရေးအရ ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်မှုရှိခြင်းမရှိခြင်း အပေါ်တွင်မူတည်နေသည်။ အစိုးရတိုက်ရိုက်ထိန်းချုပ်မှု အောက်တွင်မရှိသည့် ယန္တရားစနစ်တစ်ခုမှတစ်ဆင့် အများပြည်သူရန်ပုံငွေများ ထောက်ပံ့ပေးရမည်ဟု နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများက အကြံပြုတိုက်တွန်းထားသည်။ ဥပဒေမူကြမ်း **ပုဒ်မ ၅၀** တွင် "နိုင်ငံတော်သည် လိုအပ်သော ဘဏ္ဍာငွေကို ထောက်ပံ့ရမည်" ဟုဆိုထားသည်။ ဤ အချက်က ကော်မရှင်၏လွတ်လပ်အမှီခိုကင်းမှုနှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ကို

ဆိုးဝါးစွာပျက်စီးစေသည်။ ထို့ကြောင့် MNHRC ၏ ဘဏ္ဍာရေးအရကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်မှုကို အားပေးနိုင်ရန်အတွက် ရန်ပုံငွေများကို အစိုးရကတိုက်ရိုက်ချပေးခြင်းမဟုတ်ပဲ လွှတ်တော်တွင်းမဲခွဲ၍ ခန့်ခွဲသတ်မှတ်ပေးရမည်ဟု ပုဒ်မ ၅၀ ကိုပြင်ဆင်ဖို့ ကျွန်ုပ်တို့ အကြံပြုတိုက်တွန်းပါသည်။

ထိုမျှမက ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို အာမခံနိုင်ရန် ကော်မရှင်၏ဘဏ္ဍာငွေကို အများပြည်သူသို့ထုတ်ပြန်ပေးရမည်။ နိုင်ငံတော် ဘဏ္ဍာငွေတွင် MNHRC ဘဏ္ဍာငွေအတွက် သီးသန့်ခေါင်းစဉ်တခုထပ်ပေါင်းထည့်ဖို့ ဥပဒေဖြင့် သတ်မှတ် ပေးရမည်။

ပုဒ်မ ၁၁ တွင် ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များခံစားခွင့်ရှိသော ချီးမြှင့်ငွေ၊ စရိတ်နှင့် အခြားရပိုင်ခွင့်များကိုလည်းကောင်း၊ အဖွဲ့ဝင်များ၏အဆင့်အတန်းကိုလည်းကောင်း၊ သမ္မတကဆုံးဖြတ်ရမည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ဤအချက်ကြောင့် ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များမှာ သမ္မတအပေါ် ဘဏ္ဍာရေးအရတိုက်ရိုက်မှီခိုရသည့်အခြေအနေ ဖြစ်စေသဖြင့် အကျိုးစီးပွား ချင်းဆိုင်ရာပဋိပက္ခ သိသိသာသာဖြစ်နေပြီး ကော်မရှင်လူကြီးများ၏ လွတ်လပ်မှုကို အဟန့်အတား ဖြစ်နေသည်။ အကယ်၍ ကော်မရှင်လူကြီးများ၏ခံစားခွင့်များမှာ သမ္မတအပေါ်မူတည်နေပါက ကော်မရှင်လူကြီးများ အနေဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေးနယ်ပယ်၏လုပ်ရပ်များအပေါ် ဝေဖန်မှတ်ချက်ပေးဖို့ များစွာတွန့်ဆုတ်နေမည်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များအားပေးအပ်သည့် ချီးမြှင့်ငွေ၊ စရိတ်နှင့် အခြားရပိုင်ခွင့်များ သည် MNHRC ဘဏ္ဍာငွေတခုလုံး၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအနေဖြင့်ရှိစေရန်၊ လွှတ်တော်က ယင်းဘဏ္ဍာငွေကိုအတည်ပြုရန်နှင့် ကော်မရှင်လူကြီးများ၏ ဂုဏ်အဆင့်အတန်းကို တိတိကျကျသတ်မှတ်နိုင်ရန် ပုဒ်မ ၁၁ ကို ပြန်လည် သုံးသပ်သင့်သည်။

တာဝန်ခံမှု နှင့် တွေ့ရှိချက်များ အစီရင်ခံစာများကိုထုတ်ပြန်မှု

MNHRC ၏ လွတ်လပ်မှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် စိတ်ချယုံကြည်ရမှုတို့ မြင့်မားစေရန် ကော်မရှင်သည် သမ္မတ၊ လွှတ်တော်နှင့် အထွေထွေပြည်သူလူထုသို့ တာဝန်ခံစေရမည်ဖြစ်သည်။ NHRI တို့၏ အစီရင်ခံစာများကို ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့်ဖြန့်ဝေရမည်။ အများပြည်သူများနှင့် အခြားသက်ဆိုင်သူများအနေဖြင့် ကော်မရှင်လက်ခံရရှိသည့် တိုင်ကြား ချက်များအကြောင်း၊ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများအကြောင်း၊ စောင့်ကြည့်အကဲခတ်မှုများအကြောင်းနှင့် အစိုးရသို့ အကြံပြု ချက်များအကြောင်းအပါအဝင် ကော်မရှင်လုပ်ငန်းများအကြောင်းကို သိရှိနိုင်ခွင့် ရှိရမည်။

ထို့ကြောင့် MNHRC ၏ အစီရင်ခံစာများ တွေ့ရှိချက်များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် စနစ်တကျနှင့် ပုံမှန်ဖြန့်ချိရေးရှိစေရန် လည်းကောင်း၊ ယင်းနည်းလမ်းဖြင့် ၎င်း၏ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ယုံကြည်စိတ်ချရမှုကို အားပေးတည်ဆောက်ရန် လည်းကောင်း၊ **ပုဒ်မ ၂၂(ည)** နှင့် **ပုဒ်မ ၄၄** တို့မှ "သင့်လျော်သလို" ဟူသည့် စကားရပ်အားပယ်ဖျက်ရန် ကျွန်ုပ်တို့ အကြံပြုတိုက်တွန်းပါသည်။ ထို့အပြင် **ပုဒ်မ ၂၂(၄)**၊ **(၅)** နှင့် **ပုဒ်မ ၃၈** တို့ပါ အစီရင်ခံစာတွင်ရေး သတ်မှတ်ချက်ကို သမ္မတနှင့်လွှတ်တော်တွင်သာ ကန့်သတ်မထားဘဲ ပြည်သူလူထုကိုပါထပ်ထည့်ဖို့ ကျွန်ုပ်တို့က ထပ်မံတိုက်တွန်း အကြံပြုပါသည်။ နောက်ဆုံးအချက်အနေဖြင့် **ပုဒ်မ ၃၈** မှ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေးသတ်မှတ်ချက်ဖြစ်သည့် "လိုအပ်ပါက" ဟူသောစကားကိုလည်း ပယ်ဖျက်ရန် ကျွန်ုပ်တို့တိုက်တွန်းအကြံပြုပါသည်။

အရပ်ဖက်လူမှုအသင်းအဖွဲ့များနှင့်ထိတွေ့ဆက်ဆံမှု

အရပ်ဖက်လူမှုအသင်းအဖွဲ့များနှင့် ဆက်ဆံမှုများသည် NHRI များကို မိမိတို့၏လွတ်လပ်မှုနှင့် အလွှာစုံစနစ်ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရာ၌ အထောက်အကူဖြစ်စေနိုင်ပြီး အများပြည်သူ၏ အသိအမှတ်ပြုထောက်ခံမှုကို ခိုင်မာစေခြင်းဖြင့် ပိုမိုထိရောက်စွာစွမ်းဆောင်စေနိုင်သည်ဟု ပါရီမူများက ဖော်ပြထားသည်။ အရပ်ဖက်လူမှုအသင်း အဖွဲ့များနှင့် တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းရန်နှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံနိုင်ရန် MNHRC အား အာဏာပေးထားသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ ကြိုဆိုပါသည်။ သို့ရာတွင် တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းမှုနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုသည် "ပုံမှန်" ဖြစ်ရန်နှင့် "အများပါဝင်နိုင်" ရန် **ပုဒ်မ ၂၂(စ)** တွင် သီးသန့် အလေးပေးထည့်သွင်းဖို့ ကျွန်ုပ်တို့က အကြံပြုတိုက်တွန်းပါသည်။

အကျဉ်းထောင်များ၊ အချုပ်ခန်းများ၊ ထိန်းသိမ်းရေးဌာနများနှင့် ချုပ်နှောင်ရာနေရာများကို စစ်ဆေးခြင်း

အကျဉ်းထောင်များ၊ အချုပ်ခန်းများ၊ ထိန်းသိမ်းရေးဌာနများနှင့် ချုပ်နှောင်ရာနေရာများကို စစ်ဆေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပုဒ်မ ၄၂၊ ၄၃ နှင့် ၄၄ တို့တွင် MNHRC အား အာဏာပေးထားသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ ကြိုဆိုပါသည်။ ပုဒ်မ ၄၃(က)တွင် MNHRC သည် အဆိုပါနေရာဌာနများသို့ သွားရောက်နိုင်သည့်အာဏာရှိကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့မှတ်သားမိသည်။ သို့သော် NHRI များသည် မည်သည့်ချုပ်နှောင်မှုနေရာကိုမဆို ကြိုတင်သတိပေးဘဲ ဝင်ရောက်ခွင့်အာဏာရှိသင့်သည်။ သို့ဖြစ်၍ သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များကို လာရောက်မည့်အချိန် အသိပေးရန်သတ်မှတ်ချက်ကို ပုဒ်မ ၄၃(က) မှ ဖယ်ရှားပစ်ရန် ကျွန်ုပ်တို့ အကြံပြုတိုက်တွန်းပါသည်။

MNHRC ၏ ထိရောက်မှု

ဥပဒေမူကြမ်း ပုဒ်မ ၄၈ က ကော်မရှင်သည် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အားလုံးသဘောတူမှုဖြင့် ချရမည်၊ ယင်းသို့မဖြစ်နိုင်လျှင် သုံးပုံနှစ်ပုံအများစုသဘောတူညီမှုဖြင့် ချရမည်ဟုသတ်မှတ်ထားသည်။ ဤစည်းကမ်းချက်များမှာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရေး မဖြစ်နိုင်လောက်အောင် ခက်ခဲစေပြီး ကော်မရှင်၏ထိရောက်စွမ်းဆောင်နိုင်မှုကို ထိခိုက်စေနိုင်သည်။ ကော်မရှင်လူကြီးများသည် အားလုံးသဘောတူညီမှုကို မရနိုင်ပါက သာမန်အများစုမဲဖြင့်ပင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရန် ပုဒ်မ ၄၈ ကို ပြင်ဆင်ရမည်။

MNHRC ဝန်ထမ်းများ

ဝန်ထမ်းများဖွဲ့စည်းမှုသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ထွေပြားစုံလင်မှုကိုထင်ဟပ်လျှင် ကော်မရှင်၏အလွှာစုံစနစ်နှင့် ကွဲပြားစုံလင်မှုကို ပိုမိုအားကောင်းစေနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ပုဒ်မ ၅ ပါ ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များအတွက် သတ်မှတ်ချက်များဖြစ်သော ကျား-မကွဲပြားချက် အင်အားမျှရေး၊ တိုင်းရင်းသားနှင့် လူနည်းစုကိုယ်စားပြုရေး၊ လူ့အခွင့်အရေးအတွေ့အကြုံ စသည့်သတ်မှတ်ချက်များကို အခန်း ၈ ပါ ဝန်ထမ်းများအတွက်သတ်မှတ်ချက်တွင် ထပ်ဖြည့်ရန် ကျွန်ုပ်တို့ အကြံပြုတိုက်တွန်းပါသည်။ ထို့အပြင် ဝန်ထမ်းရွေးချယ်ခန့်ထားမှု လုပ်ထုံးလုပ်နည်းသည် ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး အများသိဖြစ်စေရန် ဥပဒေဖြင့်သတ်မှတ်သင့်ပြီး ဆွေမျိုးသားချင်းကောင်းစားရေးစနစ် ရှောင်ရှားနိုင်အောင် ရာထူးနေရာများကို ထုတ်ပြန်ကြော်ငြာရမည်။

တင်ပြသူ

1. All Arakan Students and Youths Congress
2. All Kachin Students and Youth Union (AKSYU)
3. Assistance Association for Political Prisoners – Burma (AAPP-B)
4. Association of Human Rights Defenders and Promoters (HRDP)
5. Back Pack Health Workers Team (BPHWT)
6. Burma Issues (BI)
7. Burma Medical Association (BMA)
8. Burma Partnership (BP)
9. Chin Human Rights Organization (CHRO)
10. Committee for Internally Displaced Karen People (CIDKP)
11. Committee for Protection and Promotion of Child Rights (CPPCR)
12. Community Response Group
13. Equality Myanmar
14. Ethnic Community Development Forum (ECDF)

15. Forum for Democracy in Burma (FDB)
16. Foundation for Education and Development (FED)
17. Generation Wave (GW)
18. Human Rights Foundation of Monland (HURFOM)
19. Kachin Women Organization – Thailand (KWAT)
20. Karen Women Empowerment Group (KWEG)
21. Karen Women Organization (KWO)
22. Karenni Social Welfare & Development Center (KSWDC)
23. Karunashin Women Empowerment Group
24. Kaung Rwai Social Action Network
25. Kayan New Generation Youth (KNGY)
26. Kayan Women's Organization (KyWO)
27. Mae Tao Clinic
28. Maukka Education Magazine
29. Mon Youth Progressive Organization (MYPO)
30. Nationalities Youth Forum (NY-Forum)
31. Network for Democracy and Development (NDD)
32. Palaung Women Organization (PWO)
33. Paungku
34. Pa – Oh Youth Organization (PYO)
35. Rakhaine Women's Union (RWU)
36. Shwe Gas Movement (SGM)
37. Social and Health Development Association (SHDA)
38. Student and Youth Congress of Burma (SYCB)
39. Ta'ang Students and Youth Organization (TSYO)
40. Tavoy Women's Union (TWO)
41. Tavoyan Youth Organization (TYO)
42. Women Initiative Network for PEACE
43. Women's League of Burma (WLB)